

Mansum CigiarioMas el Sitjar (*Cigiario*)

La masia està situada entre conreus al bell mig del pla de [Salt](#), a peu del camí que fins fa poc enllaçava el poble amb la carretera d'accés a l'Autopista.

Antigament però, estava estratègicament situat al peu del camí que enllaçava Salt amb Palau i a prop de l'encreuament d'aquest amb el que venia d'Aiguaviva i Vilablareix.

L'estructura més antiga i anterior al mas, és la torre possiblement aixecada abans del segle XII, de característiques similars a d'altres torres d'aquesta època. A principis del segle XII es construeix una *domus* fortificada, adossada a la torre, de planta baixa i dos pisos. Un tercer edifici situat a migjorn denota l'activitat rústica. Un mur defensat per espitlleres protegia el pati interior del mas.

La fortificació i l'estratègica situació de la casa, queda palès pel fet que el 1469, en un dels setges de Girona, serví de plaça forta a les tropes comandades pel Duc de Lorena.

No està clar la procedència del nom del mas, el que és cert és que la primera referència la tenim en el testament de Bernat Sitjar datat el 14 de juliol de 1422 on hi ha escrit: " .. *Ego Bernardus de Cigiario minor dierum civis Gerunde / dominusque domus de Cigiario sita in Plano Gerunde..*", cal esmentar per això que a l'abril del 2000 i com a conseqüència de les obres d'ampliació de l'accés a l'autopista es varen descobrir 27 sitges ibèriques del segle II aC, al costat de la Torre Vedruna situada relativament a prop del mas ([Veure més informació](#)). Pot ser aquesta descoberta una explicació del topònim?.

Els Sitjar fou una família important de la ciutat de Girona, i les possessions que tenien a Salt eren considerables, moltes explotades com a "domini útil" per altres pagesos. Tenien també propietat de diversos molins a la sèquia Monar.

Hi ha referència el 26 de febrer del 1158, de Berenguer de Sitjar (Berengarii de Cigarii) que signa l'acte de Adelaida, en el que lliura a Sant Daniel el [capmàs de Lledó](#) situat a Salt.

El 27 d'Octubre del 1160, la Sagristia Major de la Seu de Girona fa donació d'una coromina a Berenguer de Sitjar. (Arxiu de la Catedral de Girona, Llibre gran de la Sagristia Major de la Seu, foli 111), en ella s'especifica que cal transformar la coromina en un mas i conreu.

El 20 de març del 1184, Maria, abadessa de Sant Daniel, estableix a Berenguer de Sitjar i als seus fills

Bernat i Berenguer, en violari, el domini d'una feixa de terra situada a Salt. (Arxiu de Sant Daniel, llibre 22, núm. 68, pàgines 190-191)

© Portal Gironí d'Història i Genealogia (www.bohigas.com)

Troben 27 sitges ibèriques del segle II aC en les obres d'accés a l'autopista per Girona Sud

El jaciment, el primer d'aquesta època en aquesta zona, és davant del Gros Mercat i la torre Vedruna

TINA CASADEMONT / Girona Les obres del desdoblament de la carretera que connecta l'A-7 i l'entrada sud de Girona han permès descobrir un sorprenent jaciment ibèric amb 27 sitges del segle II abans de Crist. Situat davant del Gros Mercat i la torre Vedruna i a uns 1.500 metres del peatge, és el primer jaciment d'aquesta època en aquesta zona sud de la ciutat. Els treballs arqueològics, dirigits per Jordi Merino i Carme Montalbán, van començar el 27 de desembre i s'allargaran fins a la setmana vinent. De moment s'han obert una quinzena de sitges, les més grans de les quals fan poc menys de dos metres de diàmetre.

La primera constància que es va tenir d'aquestes sitges en un lloc tan insòlit com és l'entrada sud de la ciutat, a uns 1.500 metres del peatge de l'autopista, es va tenir el passat mes d'abril, amb els primers moviments de terra que es van efectuar per tirar endavant les obres de desdoblament de la carretera que comunica Quart amb [Salt](#) i que dóna accés a l'A-7. Per llei, aquests moviments exigeixen la presència d'un arqueòleg, que en aquest cas va ser Jordi Merino, de l'empresa de gestió de patrimoni arqueològic i cultural Janus. Aleshores va descobrir un parell de sitges, però els treballs arqueològics que han posat al descobert el jaciment es van iniciar el passat 27 de desembre. L'equip, dirigit per Merino i la també arqueòloga Carme Montalbán, es completa amb sis auxiliars i els treballs estan finançats pel Ministeri de Foment, que és qui es fa càrrec de les obres de desdoblament. El jaciment rep el nom de Torre Vedruna, que és el nom d'una masia situada davant seu, a l'altra banda de carretera i al costat del Gros Mercat. Els treballs que s'estan realitzant estan dedicats a l'excavació total del jaciment, que ocupa una superfície d'uns 500 m², per anar recopilant dades i documentant tot el procés. De moment s'han obert una quinzena de sitges i s'hi han trobat restes de ceràmiques que han permès concretar la data de la troballa al segle II aC, en el període ibèric. Aquesta és la informació més rellevant, segons Merino, ja que és el primer jaciment d'aquesta època que es troba per aquesta zona del sud de la ciutat. Els jaciments més propers a aquest terreny són al costat dels multicinemes Lauren i a Vilablareix, però corresponen a dues vil·les romanes. Merino també ha subratllat el fet que el període ibèric és anterior a la data de la fundació de Girona. Quan es va construir la variant de Girona també es van trobar restes ibèriques, però eren a la zona nord, a Sant Julià de Ramis. «En el sector sud és la primera vegada que es pot trobar alguna cosa així, ha apuntat l'arqueòleg. En la seva opinió, el fet d'haver trobat totes aquestes sitges, on antigament s'emmagatzemava el gra, l'ordi, etcètera, els fa pensar en l'existència d'un hàbitat rural en els camps adossats al terreny excavat. Aquest terreny consta de dos nivells, un de més elevat que l'altre. Les sitges més grans, localitzades a la part més rebaixada, fan uns 2 metres de profunditat i entre 1,5 i 2 metres de diàmetre. Els treballs continuaran fins a la setmana vinent, temps en què s'obriran les 12 sitges restants.

Publicada a "[El Punt](#)" el dia 5 de gener del 2001

Fotografia: J.Bohigas

Mansum Ledonem

El 26 de febrer del 1158, Adelaida lliura a Sant Daniel el seu capmàs de Lledó, situat a Salt.

"... Affrontat autem ipsa terre fexia in qua predictum capud mansum sedet ab oriente in alodio Sancti Felicis et in tenedone Guilielmi Artalli, a meridie in honore quem tenet Raimundus archileuita, ab occidente in alodio Sancti Felicis ac in tenedone Guilielmi Artalli, a parte circii in strata publica que uadit Gerunde. Alia autem fexia que est supra uiam Muneram affrontat ab oriente in eadem uia Munera, a meridie in tenedone Iohannis qui fuit filius Petri Poncii condam defuncti, ab accidente in alodio Sancti Petri Gallicantus et Sancti Felicis, a cirtio in tenedone Petri Raimundi de Saltu ..."

Arxiu de Sant Daniel Llibre 22, número 77, pàgines 206-207

L'1 d'agost del 1159, Ermessendis, abadessa de Sant Daniel, firma a Berenguer de Fornells en violari a tasca el mas Lledó de Salt que aquest té pel monestir.

Arxiu de Sant Daniel Llibre 22, número 62, pàgines 183

Informació extreta de:

Llibre "Col·lecció diplomàtica de Sant Daniel de Girona (924-1300)" de Josep Maria Marquès, editat per Fundació Noguera

© Portal Gironí d'Història i Genealogia (www.bohigas.com)